

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

นางในวรรณคดีไทยสู่งานสร้างสรรค์ชุดทางเครื่องประยุกต์
กรณีศึกษา วงดนตรีลูกทุ่งรุ่งทิพย์ จังหวัดกำแพงเพชร
Lady in Thai Literature to Creation of Applied Dancer Costumes
Case Study: Looktung Rungthip Band, Kamphaeng Phet Province

ธนกิจ โคกทอง¹ ณัฐธิกา นันจรูไร² นันทิพย์ รอดเมือง³ และ กษิรา ภิวงศ์กูร⁴
Tanakit Koktong¹, Nutthikan Pinjural², Numtip Rodmeng³ and Kasira Phiwongkun⁴

^{1,2} อาจารย์ประจำโปรแกรมวิชาเทคโนโลยี การออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

³ นักศึกษาโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

⁴ ผู้ช่วยคณบดี สังกัดสำนักวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนางในวรรณคดีไทยสู่งานสร้างสรรค์ชุดทางเครื่องประยุกต์ กรณีศึกษา วงดนตรีลูกทุ่งรุ่งทิพย์ จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อการสร้างสรรค์ชุดทางเครื่องประยุกต์ แนวคิดจากนางในวรรณคดีไทย ผลการวิจัย พบว่า จากการสำรวจประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 70 คน นางในวรรณคดีที่มีความเหมาะสมในการนำมาใช้เป็นต้นแบบในการออกแบบชุดทางเครื่องประยุกต์ ได้แก่ นางมโนราห์ นางอันโดรเมดา และนางเงือก โดยแต่ละชุดสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบของชุดได้เป็น 3 รูปแบบที่แตกต่างกัน โดยชุดทั้งสามที่ได้ผ่านกระบวนการออกแบบ และผ่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพแบบร่าง ชุดนางมโนราห์ (กัณฐ์) (\bar{X} = 4.38, S.D = 0.22) ชุดนางอันโดรเมดา (\bar{X} = 4.05, S.D = 0.22) และชุดนางเงือก (\bar{X} = 4.19, S.D = 0.33) ค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้งสามชุดสามารถนำไปใช้ในการตัดเย็บและนำไปใช้งานจริงได้ในลำดับต่อไป

คำสำคัญ: นางในวรรณคดี / สร้างสรรค์ / ชุดทางเครื่องประยุกต์

Abstract

This research studied about the female characters in Thai literatures for creating the applied dance costumes. These are case studies of Rungthip's Country Music Band in Kamphaeng Phet Province. The purpose was creating the applied dance costumes by using the ideas from the female characters in Thai literatures. The results found that from survey populations and the samples, 70 people. The female characters in Thai literatures were appropriate to be the modals in the applied dance costumes design that consist of Manohra, Andromeda, and Mermaid. Each of costumes can change the designs to 3 different designs. All of 3 costumes were designed and the expert and the professional evaluate the quality of sketches. Manohra costumes (Kinnaree) (\bar{X} = 4.38, S.D = 0.22), Andromeda costumes (\bar{X} = 4.05, S.D = 0.22) and Mermaid costumes (\bar{X} = 4.19, S.D = 0.33). The highest average of all three costumes can use in dressmaking and use functional in next time.

Keywords: female characters in literatures / creating / applied dance costumes

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นางในวรรณคดีไทย เป็นที่มาของวรรณคดี ถือเป็นวรรณกรรมหรืองานเขียนที่ได้รับการยกย่องว่าดี นอกจากจะมีเนื้อหาสาระในเชิงสร้างสรรค์แล้ว ยังมีคุณค่าทางวรรณศิลป์ สามารถทำให้อ่านคล้อยตามเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดีทั้งนี้ วรรณคดีส่วนใหญ่ มักให้ความสำคัญที่ตัวละคร รวมถึงการดำเนินเรื่อง และสิ่งที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากไม่แพ้เนื้อหา คือ นางในวรรณคดี ที่แต่ละเรื่องที่มีอุปนิสัยแตกต่างกันซึ่งนางในวรรณคดีเหล่านี้บ้างก็พบกับโชคชะตาที่ยากลำบาก หรืออุปสรรคต่างๆ กระทั่งนำไปสู่บทสรุปที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ก็เพื่อให้อ่านได้น่าไป

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตนั่นเอง แก้วความงามของนางในวรรณคดีไทย ที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายคือ พระเพื่อนพระแพงจากลิลิตพระลอ นางบุษบาจากเรื่องอิเหนา นางรจนาจากเรื่องสังข์ทอง อันโดรเมตาจากเรื่องวิวาท พระสมุทร นางละเวงวันผาจากเรื่องพระอภัยมณี นางตะเกาทองจากเรื่องไกรทอง นางมโนห์ราหรือนางกนิริจากเรื่องพระสุธน-มโนราห์ นางมัทนาจากเรื่องมัทนพาธา นางลำหับจากเรื่องเงาะป่า (ต้น พนมบาวน, 2556)

หางเครื่อง เดิมเป็น ส่วนหนึ่งที่ใช้เฉพาะกับวงดนตรีไทยเดิม เป็นคำเรียกเพลงที่เล่นต่อท้ายจากเพลงสามชั้น หรือเพลงเถา ต่อมาผู้มีผู้นำส่วนหางเครื่อง ไปใช้กับวงดนตรีลูกทุ่ง ซึ่งผู้จัดการวงคิดว่า การมีนักร้องออกมาร้องเพลงเฉยๆ ไม่ดึงดูดความสนใจเท่าที่ควร จึงคิดให้มีผู้หญิงแต่งตัวสวยๆ ออกมาเต้น ตามจังหวะเพลง คล้ายๆ กับรีวิว ประกอบเพลง เป็นชุดๆ ไป บางครั้งก็มีผู้ชายร่วมเต้นด้วย วงดนตรีลูกทุ่งต้องมีหางเครื่องทุกวง ไม่เช่นนั้น คนดูไม่ชอบ หางเครื่องกำเนิดในวงดนตรีลูกทุ่งมานาน เมื่อเกิดวงดนตรีเพลงลูกทุ่งในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สองนั้น นักร้องเพลงลูกทุ่งทั้งหญิงและชายแต่งตัวอย่างบ้านนอก บอกถึงลักษณะลูกทุ่งแท้ ต่อมาจึงค่อยเปลี่ยนมาแต่งกายแบบตะวันตก ด้านหลังนักร้องก็จะมีหญิงสาวมาเต้นประกอบตามจังหวะเพลง ดูคล้ายเต้นระบำ สมัยนั้นมีผู้เต้นเพียงสองคนเท่านั้น การเกิดของหางเครื่องกับวงดนตรีลูกทุ่ง เป็นไปตามลักษณะของการแสดงบนเวที เครื่องดนตรีบนเวทีประกอบด้วยเครื่องดนตรี และเครื่องให้จังหวะหลักวงดนตรี ส่วนนี้เป็นสีสิ้นของวงดนตรีเพราะการแสดงแต่ละครั้งในเวลานาน จึงต้องพยายามหาการแสดงใส่เข้าไป เพื่อช่วยนักร้องและนักดนตรีหลัก มีชื่อเรียกกันว่าเขย่าหางเครื่อง ซึ่งการแสดงเหล่านี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการแสดงวงดนตรี จะเกิดขึ้นในทั่วทุกมุมโลก เพื่อให้เกิดความผ่อนคลายจากการทำงาน หรือเป็นการแสดงเพื่อเฉลิมฉลองในงานพิธีต่างๆ เพื่อให้เกิดความครึกครื้นสนุกสนาน วงดนตรี ลูกทุ่งรุ่งทิวศ เป็นวงที่ขับร้องและเล่นเพลงเหล่านี้มายาวนานกว่า 10 ปี เป็นวงที่รวบรวมการร้องเพลงในหลายสไตล์ เพื่อต้องการตอบสนองความต้องการของผู้ฟังและชม ที่มีความชื่นชอบในแต่ละแนวเพลงเช่นกัน (ณรงค์ วงศ์ไชย, 2557)

ในงานวิจัยนี้ ได้ใช้วงดนตรีลูกทุ่งรุ่งทิวศในการศึกษา เกี่ยวกับหางเครื่องหรือหางเครื่อง ซึ่งหางเครื่อง วงดนตรีลูกทุ่งรุ่งทิวศจะต้องมีการเปลี่ยนชุดที่หลากหลายนานต่อ 1 ชุดการแสดง โดยการแสดงในแต่ละคืน ทางวง ลูกทุ่งรุ่งทิวศจะใช้เวลาทำการแสดง 5 ชั่วโมง ต่อ 1 คืน โดยเฉลี่ยแล้ว 1 ชั่วโมงจะใช้เพลงจำนวน 15 เพลง ดังนั้น 5 ชั่วโมงจะใช้เพลงทั้งหมด 75-100 เพลง จนถึงเวลาที่เจ้าภาพกำหนดให้ยุติการแสดงตามความเหมาะสม นักร้องและหางเครื่องจะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันขึ้นไป ทำการแสดงนักร้องจะใช้ชุดไม่มากนัก 5-6 ชุด ก็เพียงพอต่อนักร้องหนึ่งคน ส่วนหางเครื่องจะมีจำนวนมากกว่านักร้อง ส่วนใหญ่จะมีหางเครื่อง 8 คนขึ้นไป และใช้ชุดเป็นจำนวนมาก ชุด 1 ชุด จะขึ้นอยู่กับการจัดการของหัวหน้าทีมหางเครื่อง จะใช้แสดงได้ 3-4 เพลง ถ้ามากกว่านั้นผู้ชมจะเบื่อหน่ายกับชุดเดิมๆ ในปัจจุบันหางเครื่องนิยมเปลี่ยนชุดคินละหลายๆ ชุดซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคต่อเวลาและสถานที่ที่ไม่สะดวกในการเปลี่ยนชุด เนื่องด้วยนักร้องจะต้องร้องเพลงหลากหลายแนวเพลง เช่น ลูกทุ่ง จังหวะสามช่า จังหวะ รำวง หมอรำ สากล และแต่ละบทเพลงจะมีการใช้หางเครื่องที่ต้องมีชุดที่แตกต่างกัน ทำให้การทำงานหลังเวทีนั้น จะต้องมีการเปลี่ยนชุดอย่างต่อเนื่อง เกิดความลำบากต่อการทำงาน หรือหากวงดนตรีมีจำนวนหางเครื่องที่จำกัด หางเครื่องจะมีช่วงเวลาที่หยุดพักไม่เพียงพอ เวลาในการเปลี่ยนชุดก็จะลดลง ชุดบางชุดจะยุ่งยากและใช้เวลานานในการปรับเปลี่ยน เช่น ชุดที่มีการประดับด้วยขนนก กระบังหลัง หรือบอดี้สูท หากหางเครื่องไม่มีผู้ช่วยเปลี่ยนการทำงานก็จะช้าลง เพราะหางเครื่องไม่สามารถเปลี่ยนชุดด้วยตนเองได้ทุกชุด ซึ่งลักษณะชุดจะแตกต่างกันออกไปตามเพลงที่แสดง ทำให้เกิดความเหนื่อยล้าต่อการทำงานเป็นต้น (ละมิต หมื่นชำนาญ, 2560, กันยายน 29)

จากความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะสร้างสรรค์ชุดหางเครื่องประยุกต์ โดยใช้แนวคิดจากนางในวรรณคดีไทย ทัศนศึกษา วงดนตรีลูกทุ่งรุ่งทิวศจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อเป็นการแก้ปัญหา การแสดงในที่งานหางเครื่องรับจ้างและวงดนตรี โดยการสร้างสรรค์ชุดหางเครื่องประยุกต์ให้สามารถใช้งานได้หลากหลาย โดยชุดหางเครื่องประยุกต์จะมีลักษณะ และรูปแบบการใช้งาน สามารถดัดแปลง ปรับเปลี่ยนภายในชุด หางเครื่องเพียงชุดเดียว ทำให้เกิดการดำเนินงานที่สะดวกสบาย และมีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้นและยังเป็นการช่วยลด ต้นทุนให้กับวงดนตรีลูกทุ่งรุ่งทิวศจังหวัดกำแพงเพชร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อการสร้างสรรค์ชุดหางเครื่องประยุกต์ แนวคิดจากนางในวรรณคดีไทย

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5 สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการเลือกกลุ่มประชากร ของเรื่องนางในวรรณคดีไทยสู่งานสร้างสรรค์ชุดทางเครื่องประยุกต์ กรณีศึกษา วงดนตรีลูกทุ่งรุ่งทิพย์ จังหวัดกาฬงเพชร ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) หมายถึง การที่ผู้วิจัย ใช้วิจารณ์ตนเองว่าจะเลือกหน่วยใดที่ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นตัวแทนที่ดีของประชากร และการเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) หมายถึง การเลือกหน่วยตัวอย่างให้ครบตามที่ต้องการโดยไม่มีกฎเกณฑ์ใดๆ เพียงแต่หน่วยตัวอย่างนั้นบังเอิญอยู่หรือผ่าน ณ จุดที่มีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อการสำรวจความต้องการรูปแบบชุดทางเครื่องประยุกต์ เบื้องต้น ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1) เพื่อการสร้างสรรค์ชุดทางเครื่องประยุกต์แนวคิดจากนางในวรรณคดีไทยสู่งานสร้างสรรค์ชุดทางเครื่องประยุกต์กรณีศึกษา วงดนตรีลูกทุ่งรุ่งทิพย์ จังหวัดกาฬงเพชร ได้แก่

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อการสำรวจรายชื่อนางในวรรณคดีที่สำคัญ

ประชากร ได้แก่ บุคคลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคคลทั่วไปจำนวน 100 คน โดยใช้การเลือกแบบบังเอิญ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อการสำรวจความต้องการของรูปแบบชุดทางเครื่องประยุกต์

ประชากร ได้แก่ บุคคลทั่วไป วงดนตรีลูกทุ่งรุ่งทิพย์ จังหวัดกาฬงเพชร และบุคคลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ตัวแทนสมาชิก วงดนตรีลูกทุ่งรุ่งทิพย์โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง จำนวน 20 คน และบุคคลทั่วไปโดยใช้การเลือกแบบบังเอิญ จำนวน 50 คน

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินแบบร่างและคุณภาพชุดทางเครื่องประยุกต์ แรบบันดาลใจจากนางในวรรณคดี

ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบชุด

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบชุดจำนวน 3 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้น (Questionnaire) เกี่ยวกับความต้องการและความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบของการสร้างสรรค์ชุดทางเครื่องประยุกต์ แนวคิดจากนางในวรรณคดีไทย

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากวิจัยเรื่องนางในวรรณคดีไทยสู่งานสร้างสรรค์ชุดทางเครื่องประยุกต์ กรณีศึกษา วงดนตรีลูกทุ่งรุ่งทิพย์ จังหวัดกาฬงเพชรในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในการออกแบบดังนี้

ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดการออกแบบจาก (ต่อวงศ์ ปุ้ยพันธวงศ์, 2553 หน้า 22- 42)

1. สร้างสรรค์ (Create)
2. ความงามด้านความหน้าสนใจ (Impact)
3. การใช้หน้าที่ประโยชน์ใช้สอย (Functional Approach)
4. วัสดุ (Material Approach)

กรอบแนวคิดด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ เครื่องแต่งกาย (จรัสพิมพ์ วังเย็น, 2556, หน้า 32)

1. คุณค่าทางกาย
2. คุณค่าทางอารมณ์ความรู้สึก
3. คุณค่าทางทัศนคติ

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ เพื่อเป็นแนวทางของการสร้างสรรค์ชุดทางเครื่องประยุกต์ แนวคิดจากนางในวรรณคดีไทย โดยการสำรวจข้อมูลนางในวรรณคดีที่บุคคลทั่วไปรู้จัก เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องมือวิจัย

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ขั้นตอนที่ 2 ออกแบบเครื่องมือการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือแบบสำรวจและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ ความต้องการและความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบ ของการสร้างสรรค์ชุดทางเครื่อง ปรยุคต์ แนวคิดจากนางในวรรณคดีไทย

ขั้นตอนที่ 3 หาความเที่ยงตรงของเครื่องมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย เพื่อให้ได้ เครื่องมือการวิจัยที่มีความเที่ยงตรง มีประสิทธิภาพในการใช้ในงานวิจัยในขั้นตอนการลงพื้นที่ เพื่อเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลโดยการสำรวจและสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากแหล่งข้อมูล โดยการลง พื้นที่ไปสำรวจจากสมาชิกวงดนตรีลูกทุ่งรุ่งทิวย์และบุคคลทั่วไป และสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ ด้านตัดเย็บชุด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ เพื่อนำมาสร้างสรรค์ชุดทางเครื่อง ปรยุคต์ แนวคิดจากนางใน วรรณคดีไทย

ขั้นตอนที่ 5 สรุปข้อมูลจากการสำรวจและสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการ สสำรวจและสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และข้อเสนอแนะแบบปลายเปิด เพื่อที่จะนำมาปฏิบัติการสร้างสรรค์ชุดทางเครื่อง ปรยุคต์ แนวคิดจากนางในวรรณคดีไทย

ขั้นตอนที่ 6 ปฏิบัติการออกแบบแบบร่าง การสร้างสรรค์ชุดทางเครื่อง ปรยุคต์ แนวคิดจากนางใน วรรณคดีไทย จำนวน 3 แบบ เพื่อเสนอแบบร่างต่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 7 เสนอแบบร่างต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญประเมิน แบบร่างและประเมินคุณภาพ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การสำรวจข้อมูลเพื่อหาความต้องการเบื้องต้นแบบไม่มีโครงสร้าง

การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานการสำรวจข้อมูลเพื่อหาความต้องการเบื้องต้นแบบไม่มีโครงสร้าง จำนวน 100 คน เกี่ยวกับนางในวรรณคดี ที่บุคคลทั่วไปนึกถึงเป็นอันดับแรก มี 29 นาง ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การสำรวจข้อมูลเพื่อหาความต้องการเบื้องต้นแบบไม่มีโครงสร้าง จำนวน 100 คน

ชื่อนางใน วรรณคดี	ร้อยละ (n =100)	ชื่อนางใน วรรณคดี	ร้อยละ (n =100)	ชื่อนางใน วรรณคดี	ร้อยละ (n =100)	ชื่อนางใน วรรณคดี	ร้อยละ (n =100)
นางมโนราห์	12	นางมัทนา	5	นางอุทัยเทวี	3	นางเชลลา	1
นางเงือก	9	นางบุษบา	4	นางสาวตรี	3	ละลวงวิณพา	1
แก้วหน้าม้า	4	อันโดรเมตา	9	นางอัปสร	2	นางศรีมาลา	1
รจนา	8	นางลำหับ	5	นางโมราห์	2	นางศุนตลา	1
นางวันทอง	7	นางกากี	4	นางมณฑา	2	นางทิพเกสร	1
นางสีดา	6	ผีเสื้อสมุทร	3	ตระเภาแก้ว	1	แก้วกิริยา	1
นางเอื้อย	1	นางสิบสอง	1	นางโสนน้อย	1	นางสุพรรณมัจฉา	1
พระเพื่อน	1						
พระแพง							

จากตารางที่ 1 พบว่า 10 อันดับที่มีคนนึกถึงมากที่สุด คือ นางมโนราห์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12 รองลงมา คือ นางเงือกและนางอันโดรเมตา คิดเป็นร้อยละ 9 รองลงมา คือ นางรจนา คิดเป็นร้อยละ 8 รองลงมา คือ นางวันทอง คิดเป็นร้อยละ 7 รองลงมา คือ นางสีดา คิดเป็นร้อยละ 6 รองลงมา คือ นางมัทนา คิดเป็นร้อยละ 5 น้อยที่สุด คือ นางบุษบา นางแก้วหน้าม้า และนางลำหับ คิดเป็นร้อยละ 4

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสำรวจจากการสอบถามกลุ่มตัวแทนสมาชิก วงดนตรีลูกทุ่งรุ่งทิพย์

โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง จำนวน 20 คน และบุคคลทั่วไปโดยใช้การเลือกแบบบังเอิญ จำนวน 50 คน แบบมีโครงสร้างเป็นแบบปลายปิด (Closed-Ended Form) เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบชุดทางเครื่องประยุกต์ จาก 10 นางในวรรณคดี เพื่อหา 3 อันดับแรก ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ แบบสำรวจความต้องการรูปแบบชุดทางเครื่องประยุกต์เบื้องต้น แบบปลายปิด

ชื่อ	ร้อยละ	ชื่อ	ร้อยละ
นางมโนราห์	12	นางสีดา	6
นางเงือก	9	นางมัทนา	5
อันโดรเมตา	9	นางบุษบา	4
รจนา	8	แก้วหน้าม้า	4
นางวันทอง	7	นางลำหับ	4

จากตารางที่ 2 พบว่า 3 อันดับแรกที่มีความต้องการรูปแบบชุดมากที่สุด คือ นางมโนราห์ คิดเป็นร้อยละ 12 รองลงมา คือ นางเงือกและนางอันโดรเมตา คิดเป็นร้อยละ 9

ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดเย็บชุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดเย็บชุด จำนวน 3 ท่าน จาก 3 อันดับแรกที่มีความต้องการรูปแบบชุดมากที่สุด เพื่อเก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความต้องการและความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบ และข้อเสนอแนะแบบปลายเปิด (Open-Ended Questions) มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ด้านรูปแบบของชุดของนางในวรรณคดี ที่ได้รับเลือกจากการสำรวจประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำนวน 70 คน ได้แก่ นางกนิรี นางอันโดรเมตา และนางเงือก ชุดในแต่ละชุดจะมีลักษณะและเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน ลักษณะของชุดของนางกนิรี ควรจะมีลักษณะอลังการ การนุ่งควรเป็นการนุ่งโจงกระเบน หรือใช้เป็นขนนกแทนการนุ่งจากผ้า มีเครื่องประดับที่ชัดเจนคือ ปีกของนางกนิรี โข่วสร้อยร่างกายบางส่วน เช่น ช่วงไหล่หรือช่วงเอว สะโพก เหมาะสำหรับการแสดงช่วงเปิดวง นางเงือก ควรจะมีลักษณะการแต่งกายแบบกระชับสัดส่วน ให้เห็นถึงความเซ็กซี่ กระโปรงควรจะมีกระชับคล้ายครีบลำ หรือชุดเป็นเกล็ดเลื่อมคล้ายเกล็ดของปลา เครื่องประดับไม่มาก เพราะลักษณะของนางเงือกในวรรณคดี มีเอกลักษณ์ที่ชัดเจนอยู่แล้ว คือ ลักษณะที่คล้ายปลา ส่วนนางอันโดรเมตา จะเน้นการพลิ้วไหวของผ้า ดูแล้วเบาสบายตา เป็นกระโปรงบาน ทำให้สะดวกต่อการแสดง ลักษณะการแต่งกายคล้ายเจ้าหญิง

ด้านวัสดุที่เหมาะสมกับการนำมาตัดชุด ชุดของนางกนิรีสามารถดัดแปลงมาใช้กับขนนกแทน ซึ่งจะทำให้เห็นชัดเจนว่าเป็นลักษณะของครึ่งคนครึ่งนก การประดับปีก สามารถใช้ผ้าใยแก้วได้หรือผ้าอัดพลีท ชุดของนางเงือกอยากให้โดดเด่นควรใช้เป็นผ้าเกล็ดเลื่อม หรือใช้การตกแต่งของเสื้อด้วยลูกบิดหรือเกล็ด เพราะจะเข้ากับแสงไฟได้ดี ชุดของนางอันโดรเมตา ควรใช้วัสดุเป็นผ้าบางๆ ผ้าใยแก้ว หรือผ้ายูนิฟอร์ม (ผ้าซีฟอง) เป็นต้น

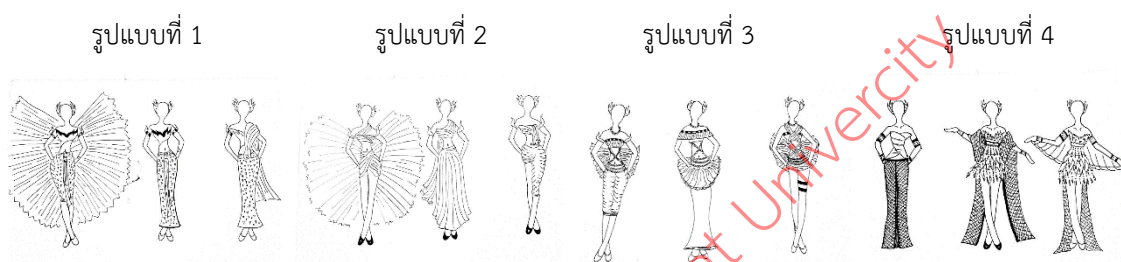
ด้านความโดดเด่นหรือเอกลักษณ์ แต่ละนางมีลักษณะโดดเด่นแตกต่างกัน กนิรีเป็นครึ่งคนครึ่งนก ควรที่จะมีปีกในการออกแบบ นางเงือกควรมีลักษณะเป็นเกล็ดมีครีบลักษณะคล้ายปลา นางอันโดรเมตาจะโดดเด่น เช่น แต่งตัวคล้ายเจ้าหญิงใส่กระโปรง ดูเบาบางพลิ้วไหว ลักษณะการแต่งตัวที่แตกต่างกันจะเป็นลักษณะเด่นทำให้จดจำได้ง่าย มีเอกลักษณ์ ใส่ความคิดสร้างสรรค์กับการออกแบบชุดของเรา

ด้านเครื่องประดับแบบใดที่เหมาะสมกับชุด ชุดนางกนิรีควรมีปีกประดับช่วงหลังและพาดูริศ ข้อมือ มีสร้อยประดับช่วงบ่า ชุดนางเงือก ควรมีสร้อยไข่มุกและกำไลข้อมือเพียงเล็กน้อย ส่วนนางอันโดรเมตา ควรมีเครื่องประดับช่วงแขน, ส่วนหัว เช่น สร้อยมุก, กำไลต้นแขน และสร้อยคาดศีรษะ เป็นต้น

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจความต้องการรูปแบบชุดเบื้องต้น แบบปลายปิด และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดเย็บชุด เพื่อการสร้างสรรค์ชุดทางเครื่องประดับแนวคิดจากนางในวรรณคดีไทย ให้กับวงดนตรีลูกทุ่งรุ่งทิพย์ จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสำรวจและสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง รวมไปถึงข้อเสนอแนะแบบปลายเปิด มาประยุกต์ใช้ในการออกแบบดำเนินการสร้างสรรค์ชุดทางเครื่องประดับ แนวคิดจากนางในวรรณคดีไทย ทั้งหมด 12 รูปแบบ ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบชุดนางมโนราห์ (นางกนิรี)

ภาพที่ 2 รูปแบบชุดนางเงือก

ภาพที่ 3 รูปแบบชุดนางอันโดรมดา

ผลการวิเคราะห์แบบร่างและประเมินคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เสนอแบบร่างต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประเมินแบบร่างและประเมินคุณภาพ ชุดนางมโนราห์ (กินรี)

รูปแบบชุด	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 3	รูปแบบที่ 4
ชุดนางมโนราห์				
ค่าเฉลี่ย (n =3)	ระดับความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น
\bar{x}	3.33	3.24	3.62	4.38
S.D	0.33	0.08	0.22	0.22

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เสนอแบบร่างต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประเมินแบบร่างและประเมินคุณภาพ ชุดนางมโนราห์ (กินรี) พบว่าได้ค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รูปแบบที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} =4.38, S.D = 0.22) รองลงมา ได้แก่ รูปแบบที่ 3 (\bar{x} =3.62, S.D = 0.22) รองลงมา ได้แก่ รูปแบบที่ 1 (\bar{x} =3.33, S.D = 0.33) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ รูปแบบที่ 2 (\bar{x} =3.24, S.D = 0.08) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เสนอแบบร่างต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประเมินแบบร่างและประเมินคุณภาพ ชุดนางอันโดรมเดตา

รายละเอียด	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 3	รูปแบบที่ 4
ชุดนางอันโดรมเดตา				
ค่าเฉลี่ย (n =3)	ระดับความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น
\bar{x}	3.58	4.05	3.48	3.90
S.D	0.37	0.22	0.22	0.22

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เสนอแบบร่างต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประเมินแบบร่างและประเมินคุณภาพ ชุดนางอันโดรมเดตา พบว่าได้ค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รูปแบบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{x} =4.05, S.D = 0.22) รองลงมา ได้แก่ รูปแบบที่ 4 (\bar{x} =3.90, S.D = 0.22) รองลงมา ได้แก่ รูปแบบที่ 1 (\bar{x} =3.58, S.D = 0.37) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ รูปแบบที่ 3 (\bar{x} =3.48, S.D = 0.22) ตามลำดับ

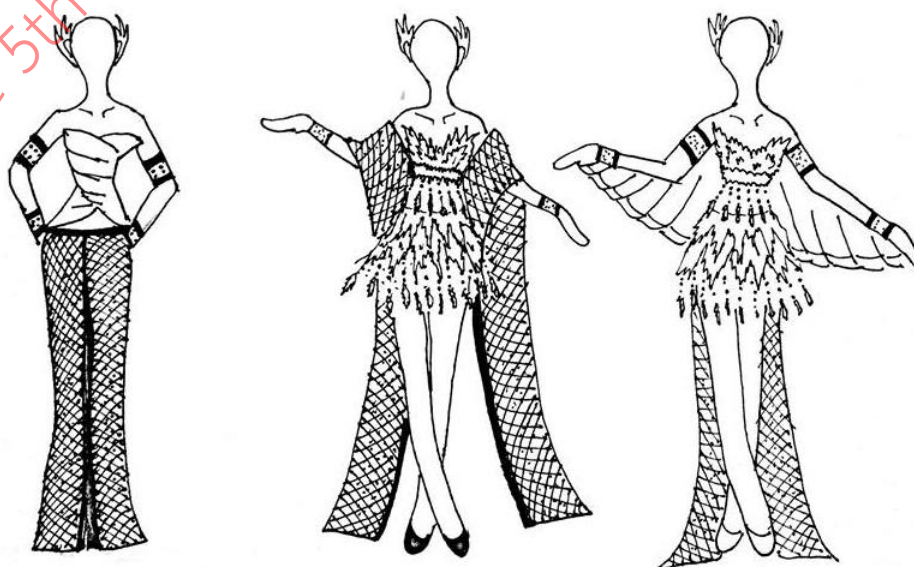
รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เสนอแบบร่างต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประเมินแบบร่างและประเมินคุณภาพ ชุดนางเงือก

รายละเอียด	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 3	รูปแบบที่ 4
ชุดนางเงือก				
ค่าเฉลี่ย (n =3)	ระดับความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น
\bar{x}	4.19	3.76	3.71	3.57
S.D	0.33	0.30	0.38	0.14

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เสนอแบบร่างต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประเมินแบบร่างและประเมินคุณภาพชุดนางเงือก พบว่า ได้ค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รูปแบบที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.19$, S.D = 0.33) รองลงมา ได้แก่ รูปแบบที่ 2 ($\bar{x} = 3.76$, S.D = 0.30) รองลงมา ได้แก่ รูปแบบที่ 3 ($\bar{x} = 3.71$, S.D = 0.38) และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ รูปแบบที่ 4 ($\bar{x} = 3.57$, S.D = 0.14) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์แบบร่างต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ประเมินแบบร่างและประเมินคุณภาพ ทั้ง 3 นางในวรรณคดี คือ ชุดนางมโนราห์ (กินรี) ชุดนางอันโดรเมตา และชุดนางเงือก พบว่าชุดที่ได้ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ชุดนางมโนราห์ (กินรี) รูปแบบที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$, S.D = 0.22) ชุดนางอันโดรเมตา รูปแบบที่ 2 อยู่ในระดับที่สูงสุด ($\bar{x} = 4.05$, S.D = 0.22) และชุดนางเงือก รูปแบบที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.19$, S.D = 0.33) ดังนี้

ภาพที่ 4 ชุดนางมโนราห์ รูปแบบที่ 4

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ภาพที่ 5 ชุดอันโดรเมตา รูปแบบที่ 2

ภาพที่ 6 ชุดนางเงือก รูปแบบที่ 1

อภิปรายผล

อภิปรายผลการวิจัย นางในวรรณคดีไทยสูงงานสร้างสรรค์ชุดทางเครื่องประยุกต์ กรณีศึกษา วงดนตรีลูกทุ่ง รุ่งทิพย์ จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า นางในวรรณคดีที่บุคคลทั่วไปนึกถึงเป็นอันดับแรก ทั้งหมด 29 นางในวรรณคดี และคัดเลือก 10 อันดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เพื่อการสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบของการสร้างสรรค์ชุดทางเครื่องประยุกต์ แนวคิดจากชุดนางในวรรณคดีไทย พบว่า ด้านรูปแบบของชุดนางในวรรณคดีที่ชื่นชอบ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความชื่นชอบในตัวนางในวรรณคดี นางมโนราห์ นางเงือกและนางอันโดรเมตา มากที่สุด เนื่องจากตัวละครมีภาพลักษณ์ที่แตกต่างกันและมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น จดจำได้ง่าย และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดเย็บชุด พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ มีความเห็นสอดคล้องกับกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ควรมีการออกแบบให้มีความน่าสนใจ สีเส้นเรียบง่าย มีความเป็นเอกลักษณ์ และใช้เครื่องประดับบนชุดพอประมาณเพื่อเป็นการลดต้นทุนทางการ

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 5
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬงเพชร

ผลิต และจากการประเมินแบบร่างและประเมินคุณภาพชุดโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดเย็บชุดพบว่าชุดนางมโนราห์ (กินรี) ได้ค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รูปแบบที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.38$, $S.D = 0.22$) ชุดนางอันโดรเมตา ได้ค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รูปแบบที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.05$, $S.D = 0.22$) และชุดนางเงือก ได้ค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รูปแบบที่ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.19$, $S.D = 0.33$) ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการตัดเย็บชุดมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การเลือกใช้วัสดุควรเป็น ผ้าเลื่อม ผ้าชีฟอง ขนนกและผ้าใยแก้ว เพื่อให้เกิดความสะดวกสบายในการสวมใส่และไม่เป็นอุปสรรคต่อการแสดง ด้านชุดนางมโนราห์ ควรจะมีความอลังการ ใช้สำหรับเปิดวงด้วยเพลงช้าหรือไวก็ได้ ควรจะมีปีกประกอบ ชุดนางเงือกควรจะมีกระซิบสัดส่วน มีกระโปรงคล้ายครีบลำ ชุดนางอันโดรเมตา จะเน้นความพลิ้วไหวของผ้า ดังนั้น การสร้างสรรค์ชุดทางเครื่องประยุกต์ แนวคิดจากนางในวรรณคดีไทย ที่นำหลักการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ จรัสพิมพ์ วังเย็น (2554, หน้า32) ได้กล่าวว่า คำนึงถึงคุณค่าทางกาย การสวมใส่มีความสวยงาม ด้านรูปทรงมีความเหมาะสมกับการใช้งาน สอดคล้องกับแนวคิดของต่อวงศ์ ปุ้ยพันธวงศ์ (2553, หน้า 22- 42) ว่า ในการออกแบบต้องมีความคิดสร้างสรรค์โดยการสร้างสิ่งใหม่ๆ ก้าวหน้าไปถึงขั้นสมบูรณ์ การเลือกใช้วัสดุต้องคำนึงถึงหน้าที่ประโยชน์ ใช้สอยสอดคล้องกับตรุณี สุขแสง (2558) ได้กล่าวว่าการถ่ายทอดออกมาในรูปแบบการออกแบบตัดเย็บนั่นเอง ผลการวิจัยพบสรุปได้ว่า ข้าพเจ้าได้รับความรู้เพิ่มเติมหลายอย่างเกิดความรู้ใหม่ในเรื่องการออกแบบตัดเย็บ เห็นถึงประโยชน์มากมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรมีการพัฒนาารูปแบบชุดทางเครื่องประยุกต์ ในรูปแบบของแรงบันดาลใจแบบอื่นๆ เพื่อการพัฒนาารูปแบบชุดโดยใช้แรงบันดาลใจจากภูมิปัญหาท้องถิ่น หรือมรดกทางวัฒนธรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการประเมินรูปแบบชุดโดยผู้สวมใส่ (ทางเครื่อง) เพื่อพิจารณาถึงความสะดวกสบายในการสวมใส่ และพัฒนากระบวนการผลิตให้สอดคล้องกับผู้ใช้งาน

เอกสารอ้างอิง

- จรัสพิมพ์ วังเย็น. (2554). การศึกษาการออกแบบเครื่องนุ่งห่ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ณรงค์ วงศ์ไชย. (2557). ประวัติความเป็นมาของทางเครื่อง [Online]. Available: <http://www.narongwongchai.blogspot.com>. [ตุลาคม 8, 2560].
- ตรุณี สุขแสง. (2558). การออกแบบชุดสตรีจากดอกเสเดาเทียม. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ต่อวงศ์ ปุ้ยพันธวงศ์. (2553). ความคิดสร้างสรรค์เพื่อการออกแบบ (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- ต้น พามบาน. (2556). นางในวรรณคดีไทย. [Online]. Available: <http://www.sistacafe.com> [2560, ตุลาคม 8].
- ละมิต หมื่นชำนาญ. (2560, ตุลาคม 25). ผู้จัดการวงดนตรี, วงดนตรีลูกทุ่งรุ่งทิพย์จังหวัดกาฬงเพชร. สัมภาษณ์.